

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-master Theologie & Religiewetenschappen van de Universiteit van Amsterdam

Gegevens

datum	Naam instelling	: Universiteit van Amsterdam
30 juni 2014	Naam opleiding	: wo-master
onderwerp		Theologie & Religiewetenschappen (60 ECTS)
Besluit accreditatie wo-master	Datum aanvraag	: 17 december 2013
Theologie &	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
Religiewetenschappen van de	Afstudeerrichtingen	: Religious studies
Universiteit van Amsterdam		Religie en identiteit in de moderne wereld
(002316)		Islam in de moderne wereld
ons kenmerk		Western Esotericism
NVAO/20142213/LL	Locatie opleiding	: Amsterdam
bijlagen	Datum goedkeuren	
3	panel	: 18 september 2012
	Datum locatiebezoeken	: 8 en 9 oktober 2012
	Datum visitatierapport	: 1 maart 2013
	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 26 juni 2013

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de bacheloropleiding Religiestudies en masteropleiding Theologie & Religiewetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. Het panel heeft beide opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Theologie en Religiewetenschappen over de bacheloropleiding Religiestudies en de masteropleiding Theologie & Religiewetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. De commissie

Pagina 2 van 9 baseert haar oordeel op informatie uit de zelfevaluatierapporten, de bestudeerde scripties, de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren en tijdens de gesprekken verkregen inlichtingen. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De masteropleiding beoogt studenten op te leiden die in staat zijn zelfstandig onderzoek te doen op het terrein van religiestudies, mede op basis daarvan deel kunnen nemen aan wetenschappelijke debatten en daarin een eigen standpunt in kunnen nemen. De opleiding is een 'breed label', waaronder vier programma's zijn ondergebracht met een specialistisch en verdiepend karakter: 'Religie en identiteit in de moderne wereld', 'Islam in de moderne wereld', 'Western esotericism', en 'Religious Studies'. De laatste is weer onderverdeeld in de specialisaties 'Religious pluralism in Europe' en 'Biblical Studies'. De masteropleiding geeft net als de bacheloropleiding invulling aan het specifieke UvA-profiel binnen het brede veld van de religiestudies. 'Biblical studies' leek de commissie minder in dit geschetste profiel te passen.

De commissie bevestigt dat de opleidingsdoelen aansluiten bij het domeinspecifieke referentiekader. De eindtermen zijn helder omschreven en gerelateerd aan de Dublindescriptoren, waardoor ze wat betreft niveau en oriëntatie binnen het kwalificatieraamwerk passen. Het onderscheid met de bacheloreindtermen is helder. Eén van de eindtermen van de masteropleiding is opvallend genoeg 'een gedegen overzicht van het vakgebied van religiestudies'. De commissie vindt dit ongelukkig geformuleerd, omdat de masteropleiding een specialistisch karakter heeft. De eindterm is niet conform het domeinspecifieke referentiekader en blijkt in praktijk niet te worden nagestreefd. Wel heeft de opleiding de commissie overtuigd met het profiel van de masteropleiding. Op het moment van visiteren zit de opleiding duidelijk in een periode van transitie, maar de richting is helder. De commissie sluit zich aan bij de constatering dat de term 'theologie' in de naam van het masterlabel onnodig verwarrend werkt.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Theologie & Religiewetenschappen is een label voor de facto vijf opleidingsvarianten. Twee daarvan ('Religie en identiteit in de moderne wereld' en 'Islam in de moderne wereld') worden in het Nederlands aangeboden, de andere opleidingsvarianten zijn Engelstalig. De programma's bestaan uit verplichte vakken, keuzevakken en een scriptie. Elk programma heeft een 'ruggengraat', die bestaat uit een verplicht 18-punts vak in het eerste semester en het scriptietraject in het tweede semester. De ruggengraat is bepalend voor het profiel van het programma. Afhankelijk van de verdere invulling van de specialisatie is er 12 of 24 ec aan keuzeruimte beschikbaar. Die kan ook voor 12 ec worden gevuld met een stagetraject.

De commissie heeft geconstateerd dat de masteropleiding grotendeels is gericht op een verdieping van academische en onderzoeksvaardigheden. Ze concludeert dat het programma voldoende wetenschappelijk georiënteerd is en de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te realiseren. Het heeft een herkenbare structuur, die toewerkt van een voldoende samenhangend geheel van verplichte en keuzevakken naar het afstudeertraject. Hoewel de opleiding haar wetenschappelijke oriëntatie voldoende tot uiting brengt, zou ze naar het oordeel van de commissie beter in staat moeten zijn concreet te maken hoe het concept 'research-based teaching and learning' precies wordt

Pagina 3 van 9 geoperationaliseerd. Op die manier zou de opleiding aan studenten explicieter kunnen duidelijk maken wat er van ze verwacht wordt en het niveau kunnen opschrijven.

Gegeven het feit dat de studenten van alle specialisaties hetzelfde diploma ontvangen, zou de commissie willen aanbevelen meer samen te werken dan nu het geval is. Te denken valt aan een gemeenschappelijk vak en het afstemmen van het niveau van curriculumonderdelen. Drie van de vier masterspecialisaties sluiten helder aan op de bacheloropleiding. De opleiding benut de aanwezige expertise goed. Met name met Westerse esoterie onderscheidt de UvA zich. De commissie zet echter vraagtekens bij de vitaliteit van zo veel programma's. Voor relatief weinig studenten worden veel specialisaties in de lucht gehouden, waarvoor in twee gevallen afstemming met andere universiteiten nodig is. Anderzijds begrijpt de commissie dat net als voor de bacheloropleiding, de masteropleiding ook studenten bedient die voor een andere opleiding binnen de faculteit staan ingeschreven. De commissie volgt deze integrale benadering, maar wijst op de problematiek rond de heterogene instroom. Het verschil tussen studenten met een bacheloropleiding Religiestudies en studenten met een kwalificerende minor van 24 ec is potentieel groot, wat frustrerend kan werken.

Bij het bestuderen van het beschikbare materiaal heeft de commissie vastgesteld dat het niveau in orde is. Dat geldt voor zowel verplichte als keuzevakken. De didactische vormgeving past volgens de commissie bij de geformuleerde eindkwalificaties. Het meeste onderwijs heeft het karakter van werkcolleges, waarbij een grotere inbreng van de studenten wordt verwacht dan bij bachelorcolleges. Over de studielast van de masteropleiding trekt de commissie dezelfde conclusie als voor de bacheloropleiding: die zou omhoog kunnen als de opleiding de opgegeven literatuur intensiever zou behandelen aan de hand van meer colleges en opdrachten.

Over verschillende onderdelen van de onderwijsleeromgeving is de commissie positief. De programma's zijn studeerbaar en toegankelijk voor deeltijdstudenten, de begeleiding en ondersteuning is adequaat, en de staf-studentratio is gunstig te noemen. De commissie concludeert dat de opleiding een goed systeem van kwaliteitszorg hanteert, waarmee zij zich aantoonbaar weet te verbeteren.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding hanteert toetsvormen die aansluiten op de vakinhoud en de gestelde leerdoelen. De variatie is daarbij zinvol en de toename van het aantal toetsmomenten is een positieve ontwikkeling. De toetsen zijn qua inhoud en niveau aan de maat. Het nieuwe toetsbeleid zoals de opleidingen en de faculteit hebben omschreven, ziet er degelijk uit, maar moet voor een groot deel nog in praktijk worden gebracht. De commissie vindt de invoering van het nieuwe toetsbeleid laat op gang gekomen en beveelt de examencommissie aan hiermee voortvarend aan de slag te gaan. In combinatie met de evaluatiesystematiek die de opleidingscommissie hanteert, heeft de opleiding dan voldoende instrumenten in handen om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen.

Na het bestuderen van een selectie van recente afstudeerwerken uit masteropleiding stelt de commissie vast dat studenten bij afronding van de opleiding de beoogde eindkwalificaties hebben gerealiseerd. Studenten blijken in het algemeen goed in staat een onderzoek op te zetten en te rapporteren over de behaalde resultaten. Over het gerealiseerde niveau trekt de commissie in mildere mate dezelfde kritische conclusies als voor de bacheloropleiding: ondanks de nadruk op academische schrijfvaardigheid is het

Pagina 4 van 9 gemiddelde niveau op dit vlak niet zo hoog is als zij zou verwachten. De commissie beveelt de opleiding aan om na te gaan hoe academische en onderzoeksvaardigheden kunnen worden geïntensiveerd en de werkelijke studielast opgeschroefd. Het geheel van elementen onder Standaard 3 afwegend, komt de commissie tot een positieve conclusie. Er zijn verbeterpunten, maar deze worden adequaat ter hand genomen. Bovendien moet op basis van het bestudeerde materiaal worden geconcludeerd dat de studenten erin slagen de eindkwalificaties te behalen.

Bestuurlijke afspraak

Gezien het belang van de in het visitatierapport genoemde verbeterpunten ten aanzien van het academisch profiel, de instroom, de studielast en het toetsbeleid, en in lijn met aanbevelingen in het rapport, heeft de NVAO met de instelling de volgende bestuurlijke afspraak gemaakt.

De instelling ziet erop toe dat verbeteringen in gang worden gezet ten aanzien van de volgende punten:

- operationalisering van het concept 'research-based teaching and learning' en versterking van de verwerving van academische en onderzoeksvaardigheden;
- behandeling van de heterogene instroom;
- verhogen van de studielast en het aantal contacturen;
- het ten uitvoer brengen van het nieuwe toetsbeleid, met name waar dit de taken van de examencommissie betreft;
- verbeteren van de kwaliteit van de eindwerken.

De instelling zal de implementatie van deze verbeteringen volgen in haar interne kwaliteitssystem, waar in dit geval voor deze opleiding een tussentijdse evaluatie door beoordelaars van buiten de betrokken opleidingen deel van uitmaakt. Zij zal uiterlijk 31 december 2017 aan de NVAO rapporteren over de bevindingen van deze evaluatie.

De instelling heeft bij e-mail van 13 juni 2014 aangegeven in te stemmen met deze afspraak.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 mei 2014 naar voren te brengen. Per e-mail van 13 juni 2014 heeft de instelling van die gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een aanvulling in bijlage 2.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-master Theologie & Religiewetenschappen (60 ECTS; variant: voltijd, deeltijd; locatie: Amsterdam) van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: Religious studies; Religie en identiteit in de moderne wereld; Islam in de moderne wereld; Western Esotericism. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is van kracht tot en met 29 juni 2020.

Den Haag, 30 juni 2014

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Fijerman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Omschrijving	Score
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

Voltijd

Tabel 1: Rendement.¹

Cohort	2009	2010	2011
Rendement	54%	67%	46%

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD	BKO
Percentage	7,7%	92,3%	92%

Tabel 3: Student-docentratio.

Ratio	1:18,7
-------	--------

Tabel 4: Contacturen.

Studiejaar	1
Contacturen	5

---

¹ Peildatum: 3 december 2013

Tabel 1: Rendement.²

Cohort	2009	2010	2011
Rendement	56%	75%	--

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD	BKO
Percentage	7,7%	92,3%	92%

Tabel 3: Student-docentratio.

Ratio	1:18,7
-------	--------

Tabel 4: Contacturen.³

Studiejaar	1	2
Contacturen	Nvt	nvt

---

² Peildatum: 3 december 2013

³ De instelling geeft aan dat het niet mogelijk is om cijfers voor contacturen te geven voor de deeltijdvarianten. Deze cijfers verschillen namelijk per individu.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- Prof. dr. Dirk Hutsebaut (voorzitter), emeritus hoogleraar Godsdienstpsychologie aan de KU Leuven;
- Prof dr. Herman Beck (lid), hoogleraar Godsdienstwetenschap, in het bijzonder van de islam aan Tilburg University;
- Prof. dr. Olav Hammer (lid), hoogleraar Religiegeschiedenis aan de University of Southern Denmark;
- Prof. dr. Peter Nissen (lid), hoogleraar Spiritualiteitsstudies aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. Eibert Tigchelaar (lid), hoogleraar Bijbelwetenschappen aan de KU Leuven;
- Ezra Delahaye MA (student-lid), research masterstudent Theology and Religious Studies aan Tilburg University.

Het panel werd ondersteund door drs. Daan de Lange, secretaris (gecertificeerd).